

Konkurs przedmiotowy z chemii dla uczniów dotychczasowych gimnazjów

07 marca 2019 r. – zawody III stopnia (wojewódzkie)

Schemat punktowania zadań

Maksymalna liczba punktów – 40.

90% – 36 pkt.

Uwaga!

1. Wszystkie wyniki końcowe muszą być podawane z jednostką.
2. Uczeń otrzymuje punkty za równanie reakcji chemicznej tylko wówczas, gdy jest ono poprawne merytorycznie i dobrze zbilansowane.
3. Nie przyznajemy punktów za wykonanie obliczeń, jeśli ich podstawą jest błędne założenie wstępne, np. źle odczytane dane z wykresu/tabeli/układu okresowego/, niepoprawne równanie reakcji chemicznej, niepoprawnie obliczona masa molowa/cząsteczkowa itp.
4. Nie przyznajemy punktów za uzyskany przez ucznia poprawny wynik, jeśli jest on efektem błędnego rozumowania (przypadkowa zgodność wyników).
5. Nie przewiduje się przyznawania połówek punktów.

Zadanie 1.1.

nazwa pierwiastka **tlen**

symbol pierwiastka **O**

1 p. – poprawne podanie nazwy i symbolu pierwiastka.

Zadanie 1.2.

symbol pierwiastka **F**

1 p. – poprawne podanie symbolu pierwiastka.

Zadanie 2.

a) symbol pierwiastka **S** lub zapis **S²⁻**

b) konfiguracja powłokowa **K²L⁸M⁶**

1 p. – poprawne podanie symbolu pierwiastka i poprawny zapis konfiguracji powłokowej.

Zadanie 3.

wzór półstrukturalny **CH₃COOCH₂CH₃**

nazwa związku **octan etylu** lub **etanian etylu**

2 p. – poprawne podanie wzoru i nazwy związku.

1 p. – poprawne podanie wzoru lub nazwy związku.

Zadanie 4.

Przykładowe rozwiązanie:

a) $\text{CuO} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{CuSO}_4 + \text{H}_2\text{O}$

$\text{Cu}(\text{OH})_2 + 2\text{HCl} \rightarrow \text{CuCl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$

1 p. – poprawne zapisanie dwóch równań reakcji.

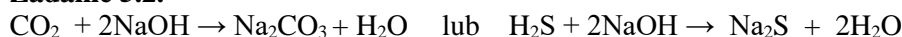
b) $\text{Cu}^{2+} + 2\text{OH}^- \rightarrow \text{Cu}(\text{OH})_2$

1 p. – poprawne zapisanie równania reakcji.

Zadanie 5.1.

Gazy zaabsorbowane przez NaOH	Gazy zaabsorbowane przez H ₂ SO ₄
CO ₂ H ₂ S	NH ₃

1 p. – poprawne uzupełnienie tabelki.

Zadanie 5.2.

1 p. – poprawne zapisanie równania reakcji.

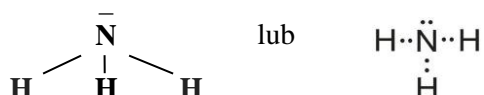
Zadanie 6.1.

Stosunek masowy substratów **14:3**

Stosunek molowy substratów **1:3**

Stosunek objętościowy substratów **1:3**

1p. – poprawne zapisanie wszystkich stosunków.

Zadanie 6.2.

rodzaj wiązania: **kowalencyjne spolaryzowane**

1p. – poprawne zapisanie wzoru kreskowego lub kropkowego i określenie rodzaju wiązania.

Zadanie 6.3.

Przykładowe rozwiązanie:

$$V_{\text{azotu}}=0,8\text{dm}^3 \quad V_{\text{wodoru}}=1,2\text{dm}^3$$

wodór przereaguje całkowicie

$$V_{\text{amoniaku}}=0,8 \text{ dm}^3 \quad \underline{n_{\text{amoniaku}}=0,036 \text{ mola}}$$

2 p. – zastosowanie poprawnej metody obliczenia, poprawne wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku we właściwych jednostkach.

1 p. – zastosowanie poprawnej metody, ale

- popełnienie błędów rachunkowych prowadzących do błędnego wyniku liczbowego lub/i
- błędna jednostka lub brak jednostki.

Zadanie 6.4.

Przykładowe rozwiązanie

$$22,4 \text{ dm}^3 \quad \text{-----} \quad 17 \text{ g}$$

$$84,12 \text{ dm}^3 \quad \text{-----} \quad x \quad \quad x=63,8\text{g}$$

$$m_r = 63,8 + 1500=1563,8\text{g}$$

$$100\% \quad \text{-----} \quad 1563,8\text{g}$$

$$C_p \quad \text{-----} \quad 63,8\text{g}$$

$$C_p= \underline{4,08\%}$$

2 p. – zastosowanie poprawnej metody obliczenia, poprawne wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku we właściwych jednostkach.

1 p. – zastosowanie poprawnej metody, ale

- popełnienie błędów rachunkowych prowadzących do błędnego wyniku liczbowego lub/i
- błędna jednostka lub brak jednostki.

Zadanie 6.5.

	NH ₃	NH ₄ ⁺
Liczba elektronów w związku chemicznym lub jonie	10	10

1 p. – poprawne uzupełnienie tabelki.

Zadanie 7.

7.1. otrzymywanie wodorotlenku sodu: wybrane odczynniki **Na i H₂O**

otrzymywanie wodorotlenku wapnia: wybrane odczynniki **CaO i H₂O**

1 p. – poprawne wybranie odczynników.

7.2. $2\text{Na} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{NaOH} + \text{H}_2$

$\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca(OH)}_2$

1 p. – poprawne zapisanie reakcji chemicznych lub

– poprawny wybór jednego zestawu odczynników i zapisanie jednego równania reakcji chemicznej.

Zadanie 8.

Badana substancja	Barwa papierka uniwersalnego	pH badanego roztworu (pH<7,pH=7,pH>7)	Odczyn roztworu (obojętny, kwasowy, zasadowy)
HCOOH	czerwony	pH<7	kwasowy
C ₁₂ H ₂₂ O ₁₁	żółty	pH=7	obojętny
CH ₃ OH	żółty	pH=7	obojętny

1 p. – poprawne uzupełnienie tabelki.

Zadanie 9.

Ze wzrostem liczby atomowej aktywność niemetalu **maleje**.

Ze wzrostem liczby atomowej aktywność metalu **wzrasta**.

1 p. – poprawne uzupełnienie zdań.

Zadanie 10.

Glukoza i fruktoza dobrze rozpuszczają się w wodzie, a ich wodne roztwory mają odczyn obojętny.	P
Glukoza jest przedstawicielem cukrów prostych, a fruktoza dwucukrów.	F
Glukoza i fruktoza mają takie same masy molowe.	P

1 p. – poprawne uzupełnienie tabelki.

Zadanie 11.

$\text{C}_n\text{H}_{2n+1}\text{OH} + 3n/2 \text{O}_2 \rightarrow n\text{CO}_2 + (n+1)\text{H}_2\text{O}$ lub $2\text{C}_n\text{H}_{2n+1}\text{OH} + 3n\text{O}_2 \rightarrow 2n\text{CO}_2 + (2n+2)\text{H}_2\text{O}$

1 p. – poprawne zapisanie współczynników reakcji.

Zadanie 12.

W wyniku dysocjacji elektrolitycznej tego związku powstaje trzy razy więcej kationów niż anionów.	K₃PO₄
W roztworze wodnym sól ta dysocjuje na dwudodatnie kationy.	Ca(NO₃)₂
Podczas dysocjacji elektrolitycznej tego związku anionów jest trzy razy więcej niż kationów.	Al(NO₃)₃
W wyniku reakcji dysocjacji elektrolitycznej 1 mola tej soli w roztworze wodnym otrzymano 2 mole jonów.	CH₃COOK

2 p. – poprawne uzupełnienie całej tabelki.

1 p. – poprawne uzupełnienie trzech wierszy tabelki.

Zadanie 13.

poprawna odpowiedź: w naczyniu I.

1 p. – poprawne wskazanie naczynia.**Zadanie 14.****B. roztwór nasycony****1 p.** – poprawne dokończenie zdania.**Zadanie 15.**

Przykładowe rozwiązanie:

1. Obliczenie masy KCl w 200g wody w temperaturze 80°C – 102 g

2. Obliczenie masy KCl w 200g wody w temperaturze 20°C – 68g

3. Obliczenie masy osadu 102-68= **34g****1 p.** – poprawne wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku we właściwych jednostkach.**Zadanie 16.**

Przykładowe rozwiązanie:

rozpuszczalność w temperaturze 60°C KCl 46g w 100g H₂O

$$m_r = 230g \quad \begin{array}{r} 146g \text{ -----} 46g \\ 200g \text{ -----} m_s \\ \hline m_s = 63,01g \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 230g \text{ -----} 100\% \\ 63,01g \text{ -----} C_p \\ \hline C_p = 27,39\% \end{array}$$

2 p. – zastosowanie poprawnej metody obliczenia, poprawne wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku we właściwych jednostkach.**1 p.** – zastosowanie poprawnej metody, ale

- popełnienie błędów rachunkowych prowadzących do błędnego wyniku liczbowego lub/i
- błędna jednostka lub brak jednostki.

Zadanie 17.

Przykładowe rozwiązanie:

$C_{pkwasu} = 10\%$

$V_{kwasu} = 40 \text{ cm}^3$

$d_{kwasu} = 1,066g/cm^3$

$m_r = V \cdot d$

$m_r = 42,64g$

$C_{pzasady} = 20\%$

$d_{zasady} = 1,219g/cm^3$

$m_r = 42,64$

$V = m_r / d$

$V_{zasady} = \mathbf{34,97cm^3}$

2 p. – zastosowanie poprawnej metody obliczenia, poprawne wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku we właściwych jednostkach.**1 p.** – zastosowanie poprawnej metody, ale

- popełnienie błędów rachunkowych prowadzących do błędnego wyniku liczbowego lub/i
- błędna jednostka lub brak jednostki.

Zadanie 18. Najwyższą wartościowość w związkach z wodorem wykazuje pierwiastek o konfiguracji oznaczonej numerem **II**. Najwyższą wartościowość w związkach z tlenem wykazuje pierwiastek o konfiguracji oznaczonej numerem **I**.**1 p.** – poprawne uzupełnienie zdań.**Zadanie 19.1.**nr probówek: **II i IV****1 p.** – poprawne uzupełnienie zdań.

Zadanie 19.2.

- a) kwasowym II
b) zasadowym IV

1 p. – poprawne uzupełnienie zdań

Zadanie 20.

Przykładowe rozwiązanie:

$$\begin{array}{r} x \text{ ----- } 7\text{g} \\ 74,5\text{g} \text{ ----- } 143,5\text{g} \\ \hline x = 3,6\text{g} \end{array}$$

$$17\text{g} \text{ ----- } 100\%$$

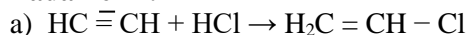
$$3,6\text{g} \text{ ----- } x \quad x = 21,2\% \quad \text{zawartość KCl w mieszaninie}$$

Zawartość AgNO_3 w mieszaninie soli $100\% - 21,2\% = 78,8\%$

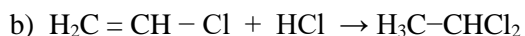
2 p. – zastosowanie poprawnej metody obliczenia, poprawne wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku we właściwych jednostkach.

1 p. – zastosowanie poprawnej metody, ale

- popełnienie błędów rachunkowych prowadzących do błędnego wyniku liczbowego lub/i
- błędna jednostka lub brak jednostki.

Zadanie 21.

1 p. – poprawne zapisanie reakcji chemicznej.

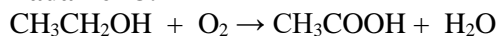

1 p. – poprawne zapisanie reakcji chemicznej.

Zadanie 22.

B

1 p. – poprawne wybranie wzoru.

Zadanie 23.

1 p. – poprawne zapisanie reakcji chemicznej.